

Visietool (digitaal) toetsen/examineren 2.0

Aan de slag met jouw visie op toetsen en examineren!

Kyle van den Langenberg, Amber de Wilde & Leanne van Beek

Week van Toetsbekwaamheid 17-03-2026

Wat gaan we doen?

1. Korte introductie over NPULS en het ontstaan van de visietool
2. Aan de slag met versie 2.0: Samen in gesprek over verschillende dimensies rondom visie op toetsen en examineren

Onderwijs dat klaar is voor de toekomst

Het vervolgonderwijs werkt samen in het Nationale Groeifondsprogramma Npuls, zodat lerenden kunnen leren zonder drempels én doorlopend het beste onderwijs krijgen.

Twee beloften van Npuls

Leren zonder drempels

De lerende heeft regie op de eigen leer- en ontwikkelroute en ervaart geen administratieve drempels.

Doorlopend het beste onderwijs

De lerende krijgt doorlopend het beste onderwijs. Onderwijs dat toegankelijk, actueel en van hoge kwaliteit is.

AI en data waarde(n)vol inzetten

De lerende en onderwijsprofessional gebruiken AI verantwoord en veilig. AI en data worden waardevol ingezet.

En daarbij...

Visie op toetsing en examinering: naar een AI bewuste toetspraktijk

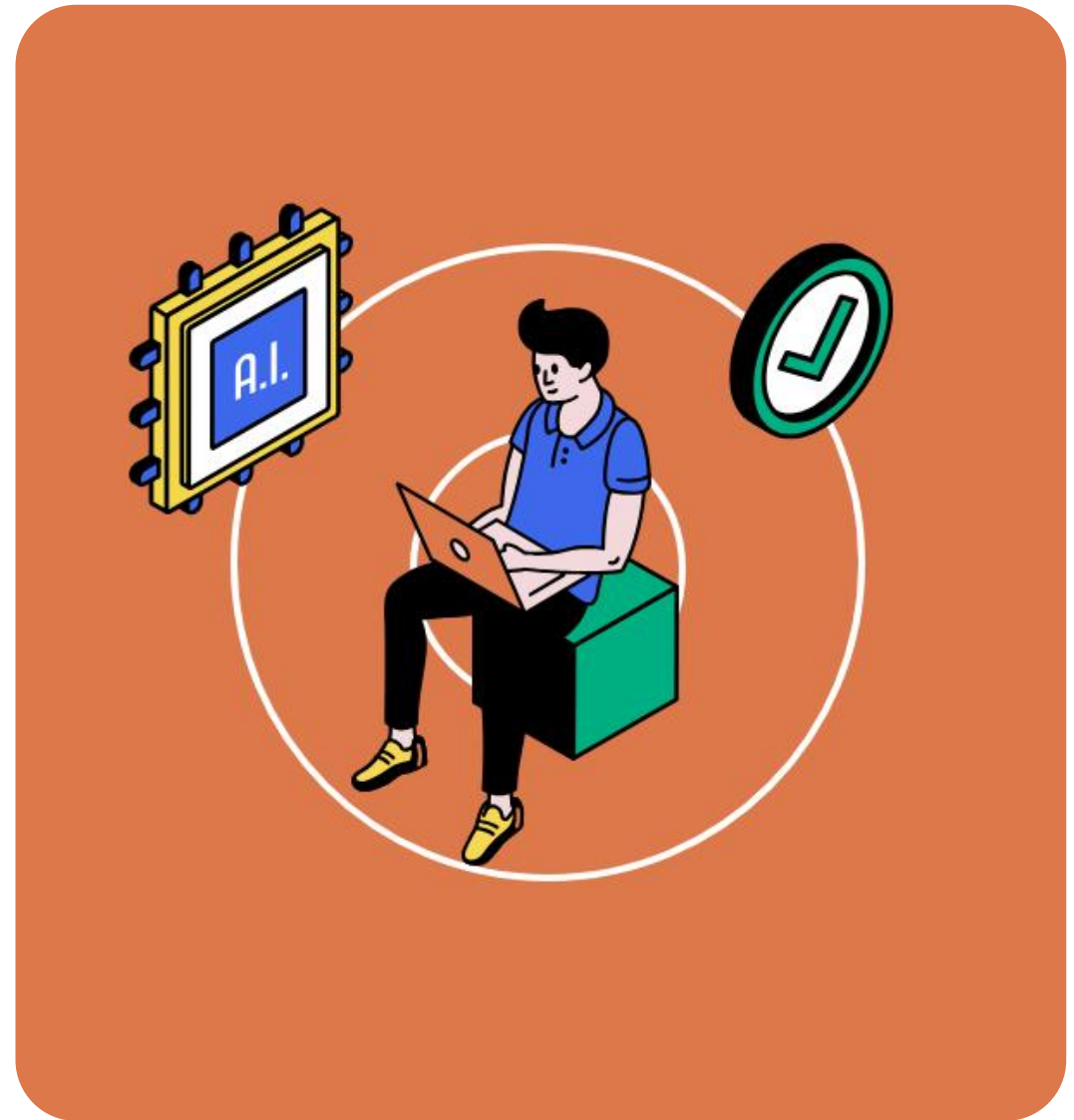
 Hanna Emmering
26 sep 2025 om 11:21

Webinar recording & slides Two Lane Approach by Danny Liu

On Wednesday September 24 Professor Danny Liu, Professor of Educational Technologies at the University of Sydney, presented his innovative two-lane assessment approach. This model is based on a dual 'lane' approach: one lane where student capabilities are securely verified, and another lane where AI usage is assumed.

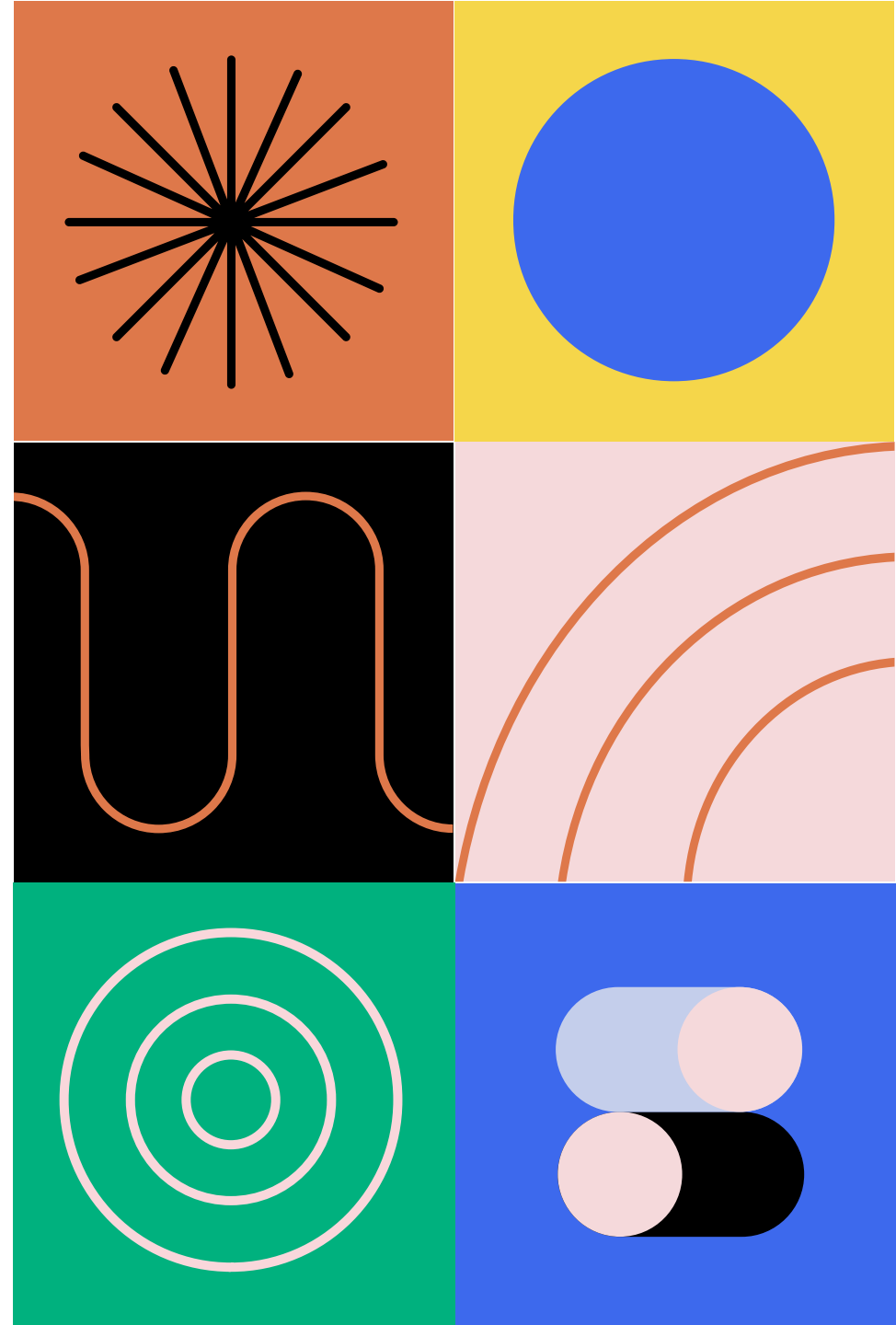
Toetsen en examineren vanuit Visie

Hoe toets en examineer je in balans, flexibel en verantwoord, ook met inzet van AI? Met een duidelijke visie hierop leg je een stevig fundament onder je toetsproces

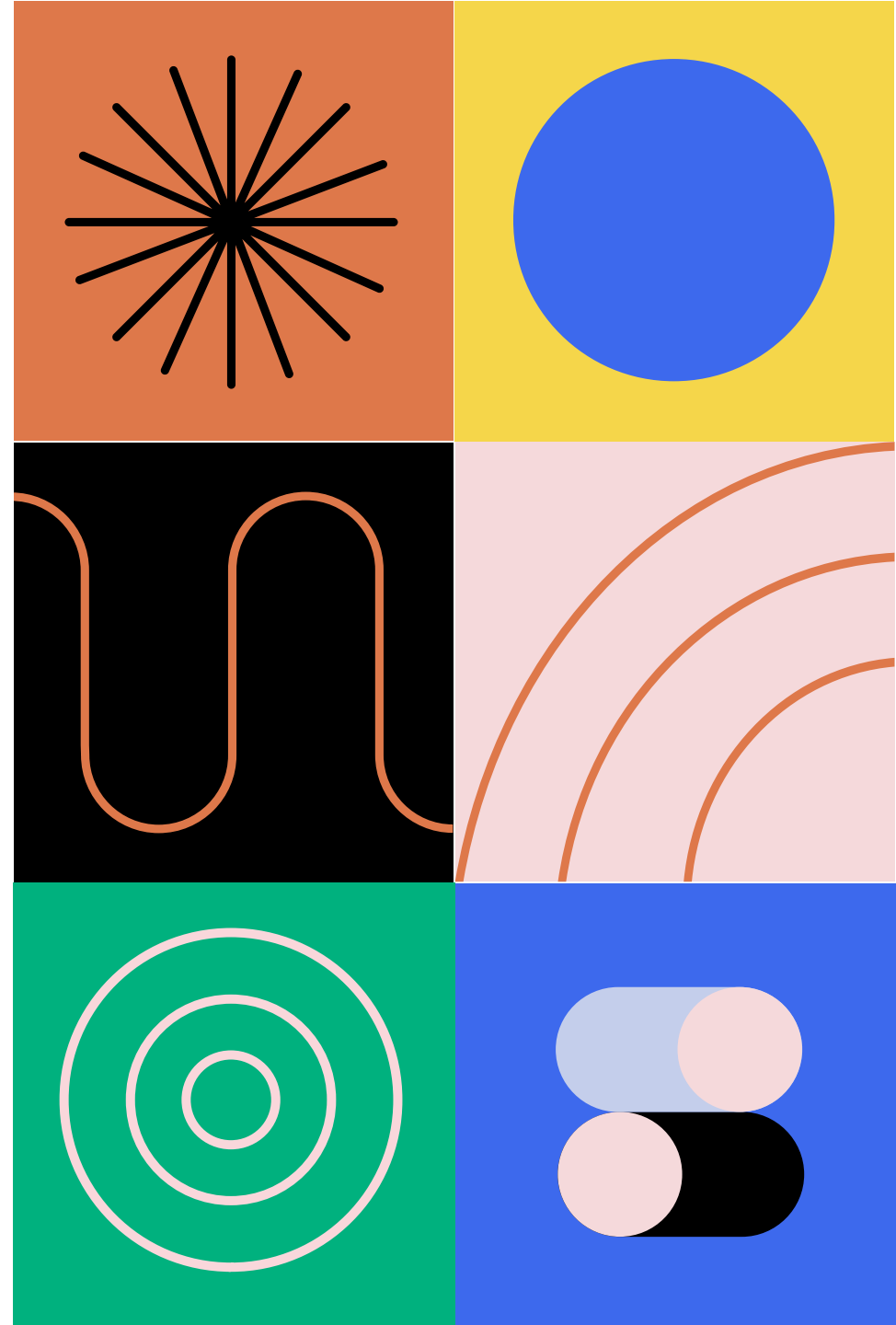
Ontwikkeling van de visietool

- Ongeveer 3 jaar geleden gestart met ontwikkeling van een visietool
- Meerdere pilots en expertsessies
- NPULS geeft nieuwe impuls aan visietool
- Werkwijze van de tool bleek effectief. Dit heeft geleid tot een inhoudelijke versie 2.0. Nu de focus op het proces en doorontwikkeling voor mbo.

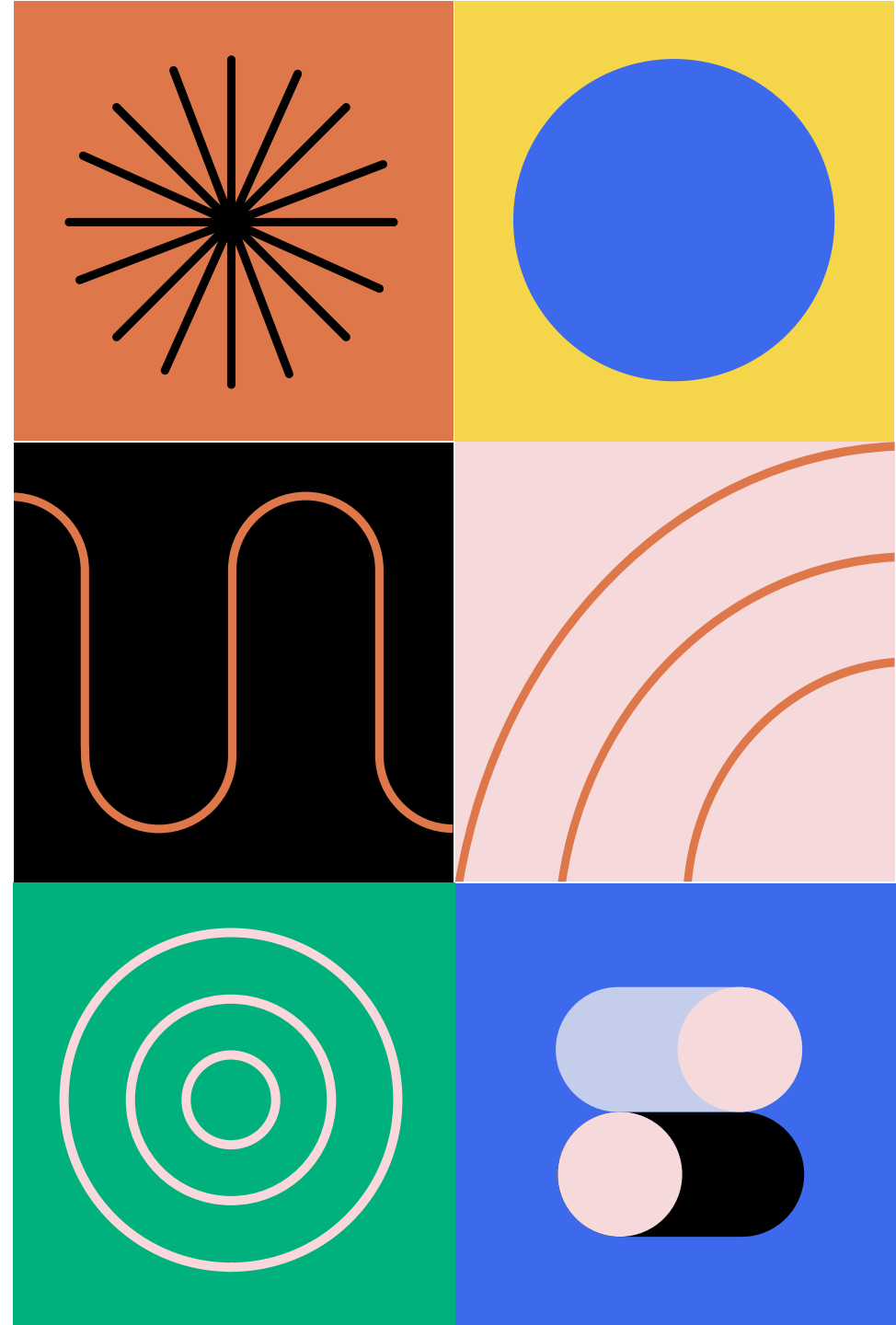
Visietool: wie & wanneer?

- Opleiding(sdomein)
- Instelling
- (Team)
- **Gesprekstoel**
- **Transformatieopdracht = harmonisatie, wil niet zeggen precies zelfde product**

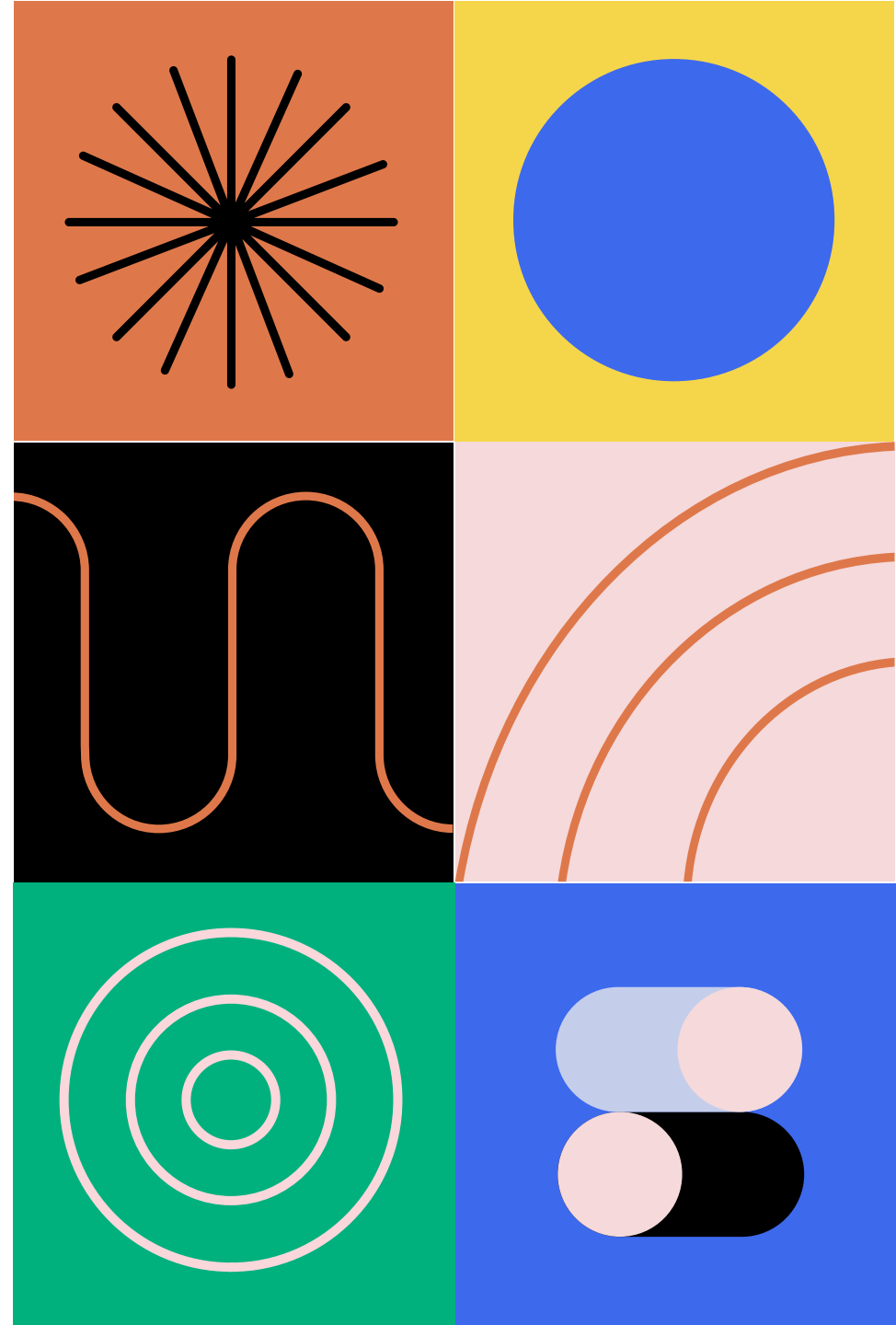
Visietool: Hoe?

- Gesprekstoel met moderator en notulist
 - Nu modereren wij, straks instellingen
- Startpunt Visie op papier

Visietool: Waarom?

- Examinering (en daarmee toetsing ook) is in beweging
- Visievorming is wenselijk
- Steviger gesprek met examenleverancier
- Harmonisatie *binnen* instelling en *tussen* instellingen
- Helderheid binnen diverse gremia (denk aan onderbouwing richting ICT, BYOD bijv.)

Versie 2.0

1. Naast inhoudelijke verbeteringen
2. Ook gebruiksvriendelijker
 - Visietool

Inhoud: 4 dimensies met componenten

1. Formatieve en summatieve functie van toetsen
2. AI-bewust toetsen
3. Flexibilisering van toetsen en studentregie
4. Kwaliteitsborging

Hoe?

- **Formatieve en summatieve functie van toetsen**

3 componenten

- **AI-bewust toetsen**

2 componenten

- **Flexibilisering van toetsen en studentregie**

4 componenten

- **Kwaliteitsborging**

2 componenten

Dimensie 2

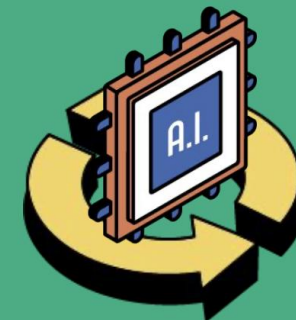
AI-bewust onderwijs en toetsen

Component 1: AI-gebruik in het leerproces

Kruis 1 optie die geldt voor de huidige situatie en 1 voor de toekomst.

Onderaan is ruimte voor aantekeningen of toelichting

1. AI-gebruik gedoogd

In onze opleidingen staan we toe dat studenten AI gebruiken in het leerproces.

Bijvoorbeeld omdat studenten zelf beslissen of zij AI als hulpmiddel gebruiken.

Toekomst

Huidig

2. AI-gebruik gestimuleerd

In onze opleidingen stimuleren we actief en bewust het gebruik van AI tijdens het leerproces.

Bijvoorbeeld omdat het inzicht in de mogelijkheden en grenzen van AI bevordert.

Toekomst

Huidig

3. AI-gebruik verplicht

In onze opleidingen wordt het gebruik van AI als leerdoel opgenomen.

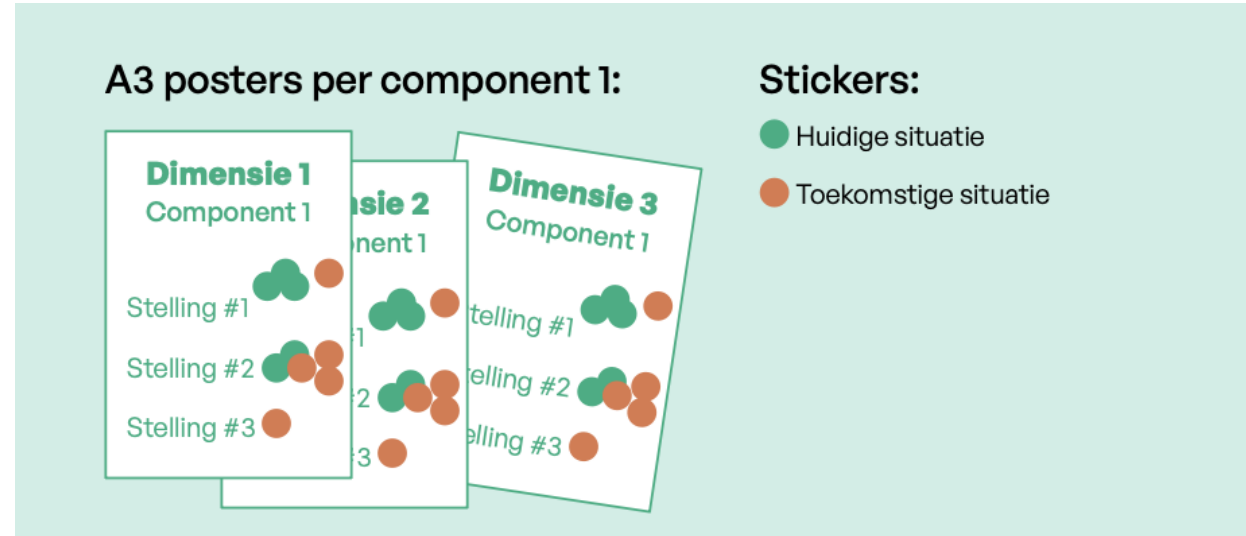
Bijvoorbeeld omdat samenwerking met technologie waarschijnlijk dagelijkse praktijk is wanneer de student is afgestudeerd.

Toekomst

Huidig

Werkwijze per dimensie

1. Lees de dimensie en de componenten
2. Kies de best passende optie per component
 - Welke optie past het beste bij wat de opleiding(en) nu doet?
 - Welke optie past het beste bij hoe jij de opleiding(en) in de toekomst voor je ziet?
3. Plak een sticker/ maak een keuze in de poll
4. De moderator laat de resultaten bij deze dimensie zien
5. Ga met elkaar het gesprek aan
 - Onderbouw je keuze
 - Bespreek overeenkomsten/verschillen
 - Bespreek wat keuzes betekenen voor zaken als constructive alignment, toetsbekwaamheid, werkdruk etc.

Aan de slag!

Dimensie 2

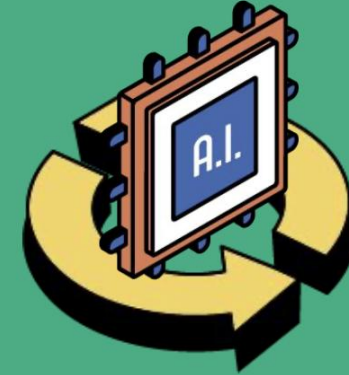

AI-bewust onderwijs en toetsen

Component 1: AI-gebruik in het leerproces

Kruis 1 optie die geldt voor de huidige situatie en 1 voor de toekomst.

Onderaan is ruimte voor aantekeningen of toelichting

1. AI-gebruik gedoogd

In onze opleidingen staan we toe dat studenten AI gebruiken in het leerproces.

Bijvoorbeeld omdat studenten zelf beslissen of zij AI als hulpmiddel gebruiken.

Toekomst

Huidig

2. AI-gebruik gestimuleerd

In onze opleidingen stimuleren we actief en bewust het gebruik van AI tijdens het leerproces.

Bijvoorbeeld omdat het inzicht in de mogelijkheden en grenzen van AI bevordert.

Toekomst

Huidig

3. AI-gebruik verplicht

In onze opleidingen wordt het gebruik van AI als leerdoel opgenomen.

Bijvoorbeeld omdat samenwerking met technologie waarschijnlijk dagelijkse praktijk is wanneer de student is afgestudeerd.

Toekomst

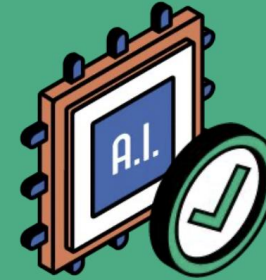
Huidig

AI-bewust onderwijs en toetsen

Component 2: AI-gebruik bij toetsen met een summatieve functie/examineren

Kruis 1 optie die geldt voor de huidige situatie en 1 voor de toekomst.

Onderaan is ruimte voor aantekeningen of toelichting

1. AI-gebruik niet toestaan

In onze opleidingen mogen studenten bij toetsen met een summatieve functie/examinering in een gecontroleerde omgeving geen gebruik maken van AI.

Bijvoorbeeld omdat op deze manier de individuele beheersing van de leerdoelen zonder hulpmiddelen betrouwbaar vastgesteld kan worden.

Toekomst

Huidig

2. AI-gebruik toestaan onder toezicht en verantwoording

In onze opleiding mogen studenten bij specifieke toetsen met een summatieve functie/examinering AI gebruiken, mits ze het gebruik van AI volledig transparant maken.

Bijvoorbeeld omdat dit studenten leert AI bewust en doordacht in te zetten, zoals zij dit straks ook in hun beroepspraktijk zullen moeten doen.

Toekomst

Huidig

3. AI-gebruik verplichten

In onze opleiding verplichten we studenten AI actief in te zetten bij toetsen met een summatieve functie/examinering, wanneer de leerdoelen daarom vragen.

Bijvoorbeeld omdat we zo zowel het eindresultaat als hun verantwoord gebruik van AI kunnen beoordelen.

Toekomst

Huidig

Wat mist?

- Hbo-wo

- mbo

Afsluiting

- Eerste reacties?

Aan de slag met je visie?

Samen in gesprek over een (vernieuwde) visie op toetsen

- Bij voorkeur rond de 5-7 personen
- Mogelijk op verschillende niveaus: *instelling, academie/faculteit, opleiding*
- Sessie a.d.h.v. opties rondom jouw toetsing onder begeleiding van een moderator vanuit NPULS

Interesse? Mail ons voor informatie en aanmelden!

toetsen@npuls.nl

Algemeen
toetsen@npuls.nl

Amber de Wilde
amber.dewilde@npuls.nl

Leanne van Beek (mbo)
leanne.vanbeek@npuls.nl

Kyle van den Langenberg (hbo-wo)
kyle.vandenlangenberg@npuls.nl

Kom naar onze

Communitydag

'Toetsing & AI, de balans tussen beleid en praktijk'

op 15 april!

Dimensie 2: AI-bewust onderwijs en toetsen

Component 1: AI-gebruik in het leerproces

	Wat is de huidige situatie?	Waar wil je naartoe in de toekomst?	Motivatie
1. AI-gebruik gedoogd			
In onze opleidingen staan we toe dat studenten AI gebruiken in het leerproces.			
<i>Bijvoorbeeld omdat studenten zelf beslissen of zij AI als hulpmiddel gebruiken.</i>			
2. AI-gebruik gestimuleerd			
In onze opleidingen stimuleren we actief en bewust het gebruik van AI tijdens het leerproces.			
<i>Bijvoorbeeld omdat het inzicht in de mogelijkheden en grenzen van AI bevordert.</i>			
3. AI-gebruik verplicht			
In onze opleidingen wordt het gebruik van AI als leerdoel opgenomen.			
<i>Bijvoorbeeld omdat samenwerking met technologie waarschijnlijk dagelijkse praktijk is wanneer de student is afgestudeerd.</i>			

Component 2: AI-gebruik bij toetsen met een summatieve functie/examineren

	Wat is de huidige situatie?	Waar wil je naartoe in de toekomst?	Motivatie
1. AI-gebruik niet toestaan			
In onze opleidingen mogen studenten bij toetsen met een <u>summatieve functie/examinering</u> in een gecontroleerde omgeving geen gebruik maken van AI.			
<i>Bijvoorbeeld omdat op deze manier de individuele beheersing van de leerdoelen zonder hulpmiddelen betrouwbaar vastgesteld kan worden.</i>			
2. AI-gebruik toestaan onder toezicht en verantwoording			
In onze opleiding mogen studenten bij specifieke toetsen met een <u>summatieve functie/examinering</u> AI gebruiken, mits ze het gebruik van AI volledig transparant maken.			
<i>Bijvoorbeeld omdat dit studenten leert AI bewust en doordacht in te zetten, zoals zij dit straks ook in hun beroepspraktijk zullen moeten doen.</i>			
3. AI-gebruik verplichten			
In onze opleiding verplichten we studenten AI actief in te zetten bij toetsen met een <u>summatieve functie/examinering</u> , wanneer de leerdoelen daarom vragen.			
<i>Bijvoorbeeld omdat we zo zowel het eindresultaat als hun verantwoord gebruik van AI kunnen beoordelen.</i>			

Dimensie 3: Flexibilisering van toetsen, examinering en studentregie

Component 1: Beslismomenten

	Wat is de huidige situatie?	Waar wil je naartoe in de toekomst?	Motivatie
1. Uitsluitend vastgestelde momenten			
In onze opleidingen liggen alle beslismomenten/ examenmomenten vast in het rooster.			
<i>Bijvoorbeeld omdat het dan voor docenten en studenten duidelijk is wanneer de beslismomenten en herkansingen zijn.</i>			
2. Deels vastgestelde en deels flexibele momenten			
In onze opleidingen ligt een deel van de beslismomenten/ examenmomenten vast in het rooster. Studenten hebben voor een gedeelte van het programma de mogelijkheid om beslismomenten zelf te kiezen.			
<i>Bijvoorbeeld om studenten ruimte te bieden om te versnellen of te vertragen en het ook werkbaar te houden voor docenten.</i>			
3. Uitsluitend flexibele momenten			
In onze opleidingen mogen studenten zelf hun beslismomenten/ examenmomenten bepalen.			
<i>Bijvoorbeeld om de druk van vaste examenmomenten weg te halen.</i>			

Component 2: Volgorde

	Wat is de huidige situatie?	Waar wil je naartoe in de toekomst?	Motivatie
1. De opleiding bepaalt de volgorde van toets- en examenactiviteiten			
Op de website van de opleiding ligt de volgorde van de toetsen en examens vast.			
<i>Bijvoorbeeld omdat de toetsen en examens op elkaar voortbouwen en een student eerst een onderdeel af moet ronden voordat een nieuw onderdeel opgestart kan worden.</i>			
2. De student bepaalt deels de volgorde van toets- en/of examenactiviteiten			
In onze opleidingen kunnen studenten voor een deel de volgorde van de toetsen en examens zelf bepalen.			
<i>Bijvoorbeeld omdat we als opleiding wel een vaste start en einde van de opleiding willen vastleggen, maar studenten verder vrij zijn in de volgorde waarin ze de opleiding doorlopen.</i>			
3. De student bepaalt de volgorde van toets- en examenactiviteiten			
In onze opleidingen kunnen studenten zelf de volgorde van de toetsen en examens bepalen.			
<i>Bijvoorbeeld omdat de opleiding is ingericht in modules die onafhankelijk van elkaar gevolgd kunnen worden.</i>			

Component 3: Toetsvorm en examenvorm

	Wat is de huidige situatie?	Waar wil je naartoe in de toekomst?	Motivatie
1. Opleiding bepaalt vorm			
In onze opleiding bepalen wij de vorm van de toetsen en examens. <i>Bijvoorbeeld omdat het vastleggen van de toets- en examenvorm zorgt voor een hogere transparantie en betrouwbaarheid.</i>			
2. Student heeft beperkte keuze in <u>toetsvorm</u> en/of examenvorm			
In onze opleiding hebben <u>studenten</u> bij sommige onderdelen ruimte om zelf een passende vorm voor toets of examen te kiezen, al dan niet uit een menu van toets- en examenactiviteiten. <i>Bijvoorbeeld omdat er een kennisbasis vereist wordt, maar de opleiding ook wil aansluiten bij de behoeften en ervaring van de student.</i>			
3. Student heeft volledige keuze in toets- en examenvorm			
In onze opleiding hebben studenten altijd de ruimte om zelf een passende <u>toetsvorm</u> te kiezen. <i>Bijvoorbeeld omdat we <u>studenten zelf regie (agency) willen laten nemen op hun eigen leerproces,</u> hetgeen ze later ook nodig hebben na het afstuderen.</i>			

Office on the web Frame

Component 4: Mate van Leerroute onafhankelijkheid van toetsing

	Wat is de huidige situatie?	Waar wil je naartoe in de toekomst?	Motivatie
1. Volledig leerroute afhankelijk toetsen			
In onze opleiding willen wij dat alle studenten hetzelfde onderwijs doorlopen en dezelfde toetsen en examens afleggen om de leerresultaten aan te tonen.			
<i>Bijvoorbeeld omdat we willen garanderen dat alle afgestudeerden dezelfde kennisbasis en beroepsvaardigheden hebben, ongeacht hun persoonlijke leerervaring of achtergrond.</i>			
2. Leerroute onafhankelijk toetsen met vaste toetsen			
In onze opleiding zijn de vastgestelde toetsen en examens voor iedereen gelijk maar bepalen studenten zelf hoe zij zich hierop voorbereiden			
<i>Bijvoorbeeld omdat studenten verschillen in voorkennis, werkervaring of leertempo, en we hen de ruimte willen geven om via hun eigen route hetzelfde niveau van beheersing aan te tonen.</i>			
3. Volledig leerroute onafhankelijk toetsen			
In onze opleiding willen wij dat studenten zelf kiezen hoe en waarmee zij aantonen dat ze de leerresultaten beheersen, binnen afgesproken beoordelingscriteria.			
<i>Bijvoorbeeld omdat we vinden dat de essentie van leerroute onafhankelijk toetsen is dat studenten eigenaar zijn van hun leren, en hun toetsen mogen afstemmen op hun leerroute, werkplek of ontwikkelvraag.</i>			